

Akatemian lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksesta yliopistojen rahoitusmalliksi vuodesta 2013 alkaen.

Lausunto annettiin sähköinen kyselylomake täyttämällä.

1. Pidättekö ehdotettuja koulutusosion rahoitustekijöitä ja niiden painotuksia tarkoituksenmukaisina?

- Painotukset ja rahoitustekijät ovat pääpiirteissään tarkoituksenmukaisia. Esimerkiksi ylempien korkeakoulututkintojen isompi painoarvo alempiin tutkintoihin verrattuna on tarkoituksenmukaista syistä, joilla työryhmä ehdotuksensa perustelee.
- Koulutuksen rahoitustekijöiden matriisissa laatuosion tekijät mittaavat lähinnä koulutuksen tehokkuutta eivät niinkään laatua. Ylipäätään ehdotuksesta ei selviä mitä sisällöllistä asiaa laatuun kunkin rahoitustekijän kohdalla mitataan.
- Opiskelijapalautejärjestelmän käyttöönotto vuonna 2015 on perusteltua laatu- ja laatuolosuhteiden vahvistamiseksi.

2. Pidättekö ehdotettuja koulutusosion muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisina?

- Työryhmän ehdottaman mallin keskeinen parannus on koulutustavoitteiden nykyiseen rahoitusmalliin verraten strategisempi asettaminen.

3. Pidättekö ehdotettuja tutkimusosion rahoitustekijöitä ja niiden painotuksia tarkoituksenmukaisina?

- Julkaisujen painoarvon kasvattaminen rahoitusmallissa sekä kyseisen rahoitustekijän painotus laatuun on korkeatasoisen tieteellisen tutkimuksen aseman ja edellytysten turvaamisen kannalta tärkeä uudistus. Se lisää tutkimuksen tason sekä kansainvälisyyden arvoa rahoitusmallissa. Julkaisujen palkitseminen voisi olla vieläkin enemmän laatua painottava. Julkaisufoorumin työn huolellinen loppuunsaattaminen ja palautteen huomioiminen on tärkeää, jotta julkaisufoorumi lunastaa paikkansa tieteellisen julkaisutoiminnan laatuluokittajana.
 - Akatemian, Tekesin ja yritysten rahoitus on työryhmän ehdottamassa mallissa samanarvoista. Ne muodostavat ”muu kilpailtu rahoitus”-tekijän. Rahoitustekijää perustellaan sillä, että ”kilpailtuun rahoitukseen on sisäänrakennettu laadunvarmistusolotuvuus”. Kuitenkin ainoastaan Akatemian työväline parhaiden ja lupaavimpien tutkimushankkeiden tunnistamisessa on korkeatasoinen kansainvälinen vertaisarviointi. Ainoastaan korkeimman tieteellisen tason hankkeet tulevat rahoituksen piiriin. Tekesin ja yritysrahoituksen kriteerit painottuvat relevanssiin. Yritysrahoitus ei pääsääntöisesti ole kilpailtua. Perustelut, joilla rahoitustekijässä niputetaan Akatemian, Tekesin ja yritysrahoitus ovat tältä osin väärät. Tämä tulee korjata. Lisäksi rahoitusmallin matriisissa yritysrahoituksen sisällyttämistä laatuun tulee harkita uudelleen. Ehdotus huonontaa tieteellisen tutkimuksen asemaa yliopistoissa. Tämä ei ole yhdentekevä signaali. Erityisesti tilanteessa, jossa Akatemian budjetti pienenee ja sitä kautta kilpailu Akatemian tutkimusrahoituksesta kiristyy, voi ehdotettu rahoitusmalli ohjata yliopistoja pois tieteellisestä kunnianhimoisesta tutkimuksesta. Rahoitusmallissa ei ole otettu huomioon, mikä on tutkimuksen tieteelliseen laatuun perustuvan kilpailun läpimeno. Malli ei tältä osin ohjaa yliopistoja kilpailemaan tutkimuksen tieteellisestä laadusta.
 - Miten suoritettujen tohtorintutkintojen tavoitteet sisältävät laadun jää ehdotuksessa epäselväksi.
- 4. Pidättekö ehdotettuja tutkimusosion muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisina?**
- Nykyistä strategisempi tohtorintutkintojen tavoitemäärien asettaminen on tarpeellinen uudistus.
- 5. Pidättekö ehdotettuja koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet -osion rahoitustekijöitä ja niiden painotuksia tarkoituksenmukaisina?**
- Rahoitusmalliehdotuksessa mainitaan Suomen tiedejärjestelmän ongelmallinen kansainvälistymisen ohuus. Yliopistokohtaisesti tulisikin harkita pitkäjärjestyksen strategisen kansainvälistymistavoitteen sisällyttämistä strategiaperusteiseen rahoitukseen.
 - Valtakunnallisiin tehtäviin ehdotetaan 7 % osuutta. Työryhmän raportista ilmenee huonosti rahoitustekijän sisältö ja kriteerit. Tämän tekijän sisällyttäminen rahoitusmalliin näyttää väkiväiseltä.

6. **Palveleeko työryhmän laatima rahoitusmalliehdotus yliopistolaitokselle 2020 asetettujen tavoitteiden saavuttamista (laadukkaampi, vaikuttavampi, profiloituneempi, kansainvälisempi ja tehokkaampi)?**
 - Rahoitusmalliehdotus palvelee parhaiten tavoitteita profiloituneempi ja tehokkaampi yliopistolaitos. Tavoitteita laadukkaampi ja kansainvälisempi se palvelee muita tavoitteita huonommin.
7. **Muuta lausuttavaa rahoitusmallista**
 - Rahoitusmallista on poistettu tohtoriohjelmien palkkarahoihin kohdennettu korvamerkintä. Tavoitteena on, että yliopistot ottavat kaikki jatkotutkintojen suorittajat suunnitelmallisen tutkijankoulutuksen piiriin. Siirtymävaiheessa tulee huolehtia tutkijakouluissa saavutettujen hyvien käytänteiden ulottamisesta kaikkeen tutkijankoulutukseen.
 - Työryhmä on onnistunut hyvin pyrkimyksessään läpinäkyvään ja mahdollisimman yksinkertaiseen malliin.

